

Na današnju svetkovinu Svih svetih velika je radost proglasiti svetog Johna Henryja Newmana crkvenim naučiteljem i, u isto vrijeme, povodom Jubileja obrazovanja, imenovati ga suzaštitnikom, zajedno sa svetim Tomom Akvinskim, svih onih koji sudjeluju u obrazovnom procesu. Impozantna kulturna i duhovna Newmanova veličina bit će nadahnuće novim generacijama, srcima žednim beskraj, spremnima ostvariti, istraživanjem i znanjem, ono putovanje koje, kako su govorili stari, vodi “preko trnja do zvijezda” – kroz poteškoće do zvijezda.

Život svetaca svjedoči nam da je moguće živjeti strastveno usred složenosti sadašnjosti, ne zanemarujući apostolski poziv: “Sjajite kao zvijezde u svijetu” (Fil 2,15). U ovom svečanom trenutku želim ponoviti odgojiteljima i obrazovnim ustanovama: “Sjajite danas kao zvijezde u svijetu”, zahvaljujući autentičnosti vašeg zalaganja u zajedničkoj potrazi za istinom, u njezinu dosljednom i velikodušnom dijeljenju, u služenju mladima, osobito siromašnima, i u svakodnevnom iskustvu da je “kršćanska ljubav proročka, čini čuda” (usp. apost. pobudnica Dilexi te, 120).

Jubilej je hodočašće nade, a vi svi, u velikom području obrazovanja, dobro znate koliko je nada neophodno sjeme! Kad mislim na škole i sveučilišta, zamišljam ih kao laboratorije proroštva, gdje se nada živi, neprestano pripovijeda i ponovno predlaže.

To je također smisao Evanđelja o Blaženstvima koje smo danas čuli. Blaženstva u sebi nose novu interpretaciju stvarnosti. Ona su put i poruka Isusa – odgojitelja. Na prvi pogled, čini se nemogućim proglasiti blaženima siromašne, one koji gladuju i žedaju za pravdom, progonjene ili mirotvorce. No, ono što se čini nezamislivim u gramatici svijeta, ispunjava se smislom i svjetlom u blizini Božjega kraljevstva. U svetcima vidimo kako se to Kraljevstvo približava i postaje stvarno među nama. Sveti Matej s pravom predstavlja Blaženstva kao pouku, prikazujući Isusa kao Učitelja koji prenosi novu viziju stvari, čija perspektiva odgovara Njegovu životnom putu. Blaženstva, međutim, nisu samo još jedno učenje: ona su najuzvišenije učenje. Isto tako, Gospodin Isus nije jedan od mnogih učitelja – on je Učitelj nad učiteljima. Štoviše, on je Odgojitelj nad odgojiteljima. Mi, Njegovi učenici, nalazimo se u Njegovoj školi, učeći otkrivati u Njegovu životu – u putu kojim je hodio – obzor smisla koji može obasjati sve oblike znanja. Neka naše škole i naša sveučilišta uvijek budu mjesta slušanja i življenja Evanđelja!

Današnji izazovi ponekad se mogu činiti većima od naših mogućnosti, ali to nije tako. Ne dopustimo da nas pesimizam porazi! Prisjećam se riječi mog dragog prethodnika, pape Franje, iz njegova govora na Prvoj plenarnoj skupštini Dikasterija za kulturu i obrazovanje: da moramo zajedno raditi na oslobađanju čovječanstva od tame nihilizma koja ga okružuje, a koja je možda najopasnija bolest suvremene kulture jer prijeti “izbrisati” nadu. Ova referenca na tamu koja nas okružuje podsjeća nas na jedan od najpoznatijih tekstova svetog Johna Henryja – himnu “Lead, kindly light” (“Vodi me, blaga svjetlosti”). U toj prekrasnoj molitvi osjećamo da smo daleko od doma, da nam koraci kolebaju, da ne možemo jasno razaznati obzor. Ali, ništa nas od toga ne zaustavlja, jer smo pronašli Voditelja: “Vodi me Ti, Blaga Svjetlosti, kroz tamu koja me okružuje, Ti me vodi!”

Zadaća obrazovanja je ponuditi tu Blagu Svjetlost onima koji bi inače mogli ostati zarobljeni u posebno podmuklim sjenama pesimizma i straha. Zato vam želim reći: razoružajmo lažne

razloge rezignacije i nemoći i pustimo da u suvremenom svijetu kruže veliki razlozi nade. Promatrajmo i pokazujmo zvijezda koja prenose svjetlo i usmjerenje u ovom sadašnjem vremenu zamračenom mnogim nepravdama i neizvjesnostima.

Zato vas ohrabrujem da škole, sveučilišta i svaku obrazovnu stvarnost – pa i onu neformalnu i “na ulici” – učinite pragovima civilizacije dijaloga i mira. Kroz vaše živote neka zasja ono “neizmjereno mnoštvo” o kojemu nam govori današnja liturgija iz Knjige Otkrivenja: “koje nitko nije mogao izbrojiti, iz svakog naroda, i plemena, i puka, i jezika”, i koje je stajalo “pred Jaganjcem” (Otk 7,9).

U biblijskom tekstu jedan starac, promatrajući mnoštvo, pita: “Tko su ovi i odakle dolaze?” (Otk 7,13). U tom smislu, i u obrazovnom kontekstu, kršćanski pogled počiva na “onima koji dolaze iz velike nevolje” (r. 14) i u njima prepoznaje lica mnoge braće i sestara svih jezika i kultura, koji su kroz uska vrata Isusa ušli u puninu života. I tada se ponovno moramo zapitati: “Zar oni manje nadareni nisu ljudska bića?”

Zar slabi nemaju isto dostojanstvo kao mi? Jesu li oni koji su rođeni s manje mogućnosti manje vrijedni kao ljudska bića, trebaju li se samo ograničiti na preživljavanje? Odgovor koji damo na ta pitanja određuje vrijednost naših društava, a o njemu ovisi i naša budućnost (usp. apost. pobudnica *Dilexi te*, 95). Dodajmo: od tog odgovora ovisi i evanđeoska kvaliteta našeg obrazovanja.

Među trajnim nasljeđem svetog Johna Henryja nalaze se, u tom smislu, neki vrlo značajni doprinosi teoriji i praksi obrazovanja. “Bog me je”, pisao je, “stvorio da mu služim na poseban način. Povjerio mi je zadatak koji nije povjerio nikome drugome. Imam poslanje: možda ga ne ću upoznati u ovom životu, ali bit će mi otkriveno u sljedećem” (*Meditations and Devotions*, III, I, 2). U tim riječima veličanstveno je izraženo otajstvo dostojanstva svake ljudske osobe, kao i raznolikost darova koje Bog dijeli.

Život nije sjajan zato što smo bogati, lijepi ili moćni. On sjaji kada netko u sebi otkrije ovu istinu: pozvan sam od Boga, imam poziv, imam poslanje, moj život služi nečemu većem od mene samoga! Svako stvorenje ima ulogu koju treba ispuniti. Doprinos koji svatko može dati jedinstvene je vrijednosti, a zadaća obrazovnih zajednica jest poticati i vrednovati taj doprinos. Ne zaboravimo: u središtu obrazovnih procesa ne smiju biti apstraktni pojedinci, nego stvarne osobe, osobito one koje se, prema kriterijima isključujuće i pogubne ekonomije, čine “neproduktivnima”. Pozvani smo oblikovati osobe kako bi zasjale kao zvijezde u svojoj punoj dostojanstvenosti.

Možemo stoga reći da obrazovanje, u kršćanskoj perspektivi, pomaže svima da postanu sveti. Ništa manje od toga. Papa Benedikt XVI., prilikom apostolskog putovanja u Veliku Britaniju u rujnu 2010., tijekom kojeg je beatificirao Johna Henryja Newmana, pozvao je mlade da postanu sveti ovim riječima: “Ono što Bog najviše želi za svakoga od vas jest da postanete sveti. On vas voli puno više nego što možete zamisliti i želi ono najbolje za vas”. To je univerzalni poziv na svetost koji je Drugi vatikanski koncil učinio bitnim dijelom svoje poruke (usp. *Lumen gentium*, poglavlje V). A svetost se nudi svima, bez iznimke, kao osobni i zajednički put označen Blaženstvima.

Molim da katoličko obrazovanje pomogne svakome otkriti vlastiti poziv na svetost. Sveti Augustin, kojeg je sveti John Henry Newman jako cijenio, jednom je rekao da smo mi suputnici u učenju koji imaju jednog Učitelja, čija je škola na zemlji, a katedra na nebu (usp. Sermo 292,1).